

დაგროვებითი საპენსიო სისტემის რეგულირება და გამოწვევები საქართველოში

ჭიოტაშვილი დავით

გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი, გორი
ORCID-0000-0002-2500-6252

ჩიტაძე ხალიანა

გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი, გორი
ORCID-0000-0001-6795-9484

დურული ციური

გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი, გორი
DOI: <https://doi.org/10.52340/idw.2023.80>

აბსტრაქტი. საქართველოში ეკონომიკური სტაბილურობის მნიშვნელოვან პრიორიტეტს წარმატებული ეკონომიკური რეფორმების განხორციელება წარმოადგენს. ეკონომიკური მდგრადობის და ეკონომიკური ზრდის მნიშვნელოვან ელემენტს სავალდებულო დაგროვებითი საპენსიო სისტემის რეფორმა უზრუნველყოფს, რომელიც საქართველოში 2019 წლიდან დაიწყო და დღემდე წარმატებით ხორციელდება. მაგრამ, პრობლემა იმაში მდგომარეობს, რომ ნებისმიერი გრძელვადიანი და მასშტაბური რეფორმის განხორციელება და რეგულირება დგას გარკვეული გამოწვევების წინაშე, რომელიც მოითხოვს რეფორმის ღრმა ანალიზს და განვითარების რეგულირების ეფექტური მექანიზმების შემუშავებას. დაგროვებად სავალდებულო საპენსიო სისტემის რეფორმას საზოგადოების დაბალი საინვესტიციო კულტურიდან გამომდინარე, დიდი სოციალური მნიშვნელობა აქვს და ხასიათდება მაღალი საზოგადოებრივი ინტერესით.

საკვანძო სიტყვები: საპენსიო სისტემა, დაგროვებადი საპენსიო რეფორმა, საპენსიო დაზღვევა, საპენსიო რისკი, საპენსიო სქემა.

შესავალი

საქართველოში, საზოგადოების მოკრძალებული საინვესტიციო კულტურიდან გამომდინარე ადამიანები ხშირად საკუთარი ნებით არ ზოგავენ, რათა უზრუნველყონ სტაბილური და ბედნიერი სიბერის დაზღვევა. საზოგადოების ფინანსური სტაბილურობა საპენსიო ასაკში ნებისმიერი ქვეყნის მნიშვნელოვანი მიღწევაა და სოციალური ეკონომიკის განვითარების მყარ საფუძველს წარმოადგენს.

ნებაყოფლობითმა საპენსიო სქემებმა არ გაამართლეს ბევრ ქვეყანაში და მათ შორის არც საქართველოში. გამომდინარე აქედან 2019 წლის 1 იანვრიდან საქართველოში ძალაში შევიდა ახალი სავალდებულო დაგროვებითი საპენსიო სისტემა, რომელშიც ავტომატურად გაწევრიანდა დასაქმებული საქართველოს ყველა მოქალაქე და საქართველოში მუდმივად მცხოვრები უცხო ქვეყნის მოქალაქე.

სავალდებულო საპენსიო სისტემა შეიძლება განვიხილოთ, როგორც საპენსიო ასაკში ფინანსური სტაბილურობის და სიღარიბის დაძლევის საუკეთესო საშუალება, მაგრამ მანც

არსებობს პრობლემური საკითხები და კითხვები რეფორმასთან დაკავშირებით:

- რამდენად გამართულად და ეფექტურად წარიმართა საპენსიო რეფორმის დაფუძნება საქართველოში და უზრუნველყო თუ არა ქვეყნის სოციალურ ეკონომიკური მდგომარეობის დინამიური ზრდა?
- სამართლიანია თუ არა მოსახლეობის სხვადასხვა ფენებისათვის საპენსიო მომსახურების ერთგვაროვანი მიდგომა?
- რამდენად სწორად წარიმართა არსებული და მოსალოდნელი რისკების იდენტიფიცირება და მართვა, როგორია საზოგადოების დამოკიდებულება საპენსიო სისტემის განვითარების მიმართ?
- რამდენად მიზანმიმართულად და ეფექტურად მიმდინარეობს დაგროვილი ფინანსური რესურსების საინვესტიციო პოლიტიკა?
- რა პრობლემების და გამოწვევების წინაშე დგას საპენსიო სისტემა და რა პერსპექტივებია დაგეგმილი მისი განვითარების და რეგულირების შემდგომ ეტაპებზე?

საქართველოში აქტიურად განიხილებოდა საპენსიო სისტემის ცვლილების საჭიროება, რომელიც ნაკარნახევი იყო ქვეყანაში არსებული სოციალური ფინანსური და ეკონომიკური მდგომარეობით. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს სადაზღვევო ბაზარზე მომქმედი სადაზღვევო კომპანიები წლების მანძილზე სთავაზობდნენ საზოგადოებას კერძო საპენსიო სადაზღვევო პროდუქტს, საზოგადოების დიდი ნაწილი სკეპტიკურად უყურებდა აღნიშნულ საკითხს. ეს გამოწვეულია საზოგადოების დაბალი, ან საერთოდ არ არსებული სადაზღვევო და საინვესტიციო კულტურით.

2014 წელს, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროში შეიქმნა საპენსიო რეფორმის სამსახური, რომლის მიზანი იყო საქართველოს საპენსიო სისტემის რეფორმის კონცეფციის შემუშავება და დანერგვა. საქართველომ სულ რაღაც 4 წელიწადში შეძლო საპენსიო რეფორმის კონცეფციის შემუშავება და დანერგვა, შესაბამისი საკანონმდებლო ბაზის ჩამოყალიბებით, სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციების, საზოგადოების ფართო სპექტრის მოცვით და საჯარო დიალოგის პრინციპის დაცვით. მაშინ როცა სხვა ქვეყნებს ათი-თხუთმეტი წელი დასჭირდათ დაგროვებით საპენსიო სისტემაზე გადასასვლელად.

საფრანგეთის განვითარების სააგენტოს (AFD) და საფრანგეთის საერთაშორისო ტექნიკური თანამშრომლობის სააგენტოს “ექსპერტიზ ფრანსის” მონაწილეობით დაიწყო საქართველოში საპენსიო რეფორმის ტექნიკური მხარდაჭერის პროექტის განხორციელება, საფრანგეთში საპენსიო რეფორმების გამოცდილების გასაზიარებლად. ორი წლის განმავლობაში პროექტი ხორციელდებოდა საფრანგეთის საერთაშორისო ტექნიკური თანამშრომლობის სააგენტო “ექსპერტიზ ფრანსის” მიერ, საფრანგეთს განვითარების სააგენტოს (AFD) ტექნიკური ფაფინანსური მხარდაჭერით 500 000 ევროს ოდენობით. ეს დიდი გამოწვევა იყო საქართველოსთვის, რადგან ეს იყო საფრანგეთს განვითარების სააგენტოს პირველი პროექტი საქართველოში სოციალური დაცვის სფეროში და ასევე პირველი პროექტი “ექსპერტიზ ფრანსისათვის” ქვეყანაში. ამავე დროს, საკმაოდ მოცულობითი ფრანგული ინვესტიცია საქართველოში.

საპენსიო რეფორმა მასშტაბური რეფორმაა, რომელიც მოითხოვს რეფორმის კონცეფციის ღრმა ანალიზს, შესაძლო შედეგების გათვალისწინებას, საფრთხეების კომპლექსურ გააზრებასა და ამ საფრთხეების თავიდან ასაცილებლად ეფექტური მექანიზმების შემუშავებას.

საპენსიო სისტემის რეფორმას მაღალი სოციალური მნიშვნელობა აქვს, მოწყვლადია ქვეყნის ფინანსური შესაძლებლობების მიმართ და ხასიათდება მაღალი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ინტერესით.

მეთოდოლოგია

ნაშრომი მოიცავს საქართველოში საპენსიო სისტემის რეფორმის დანერგვას და განხორციელებას, რომელიც თავის მხრივ ითვალისწინებდა მისი ჩანაცვლებას დაგროვებითი საპენსიო სისტემით. მის შესაბამისობას, ურთიერთდამოკიდებულებას და ურთიერთგავლენას საზოგადოების ეკონომიკური და სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესებაზე და ქვეყნის ინკლუზიურ და მდგრად ეკონომიკურ განვითარებაზე.

ნაშრომში გამოყენებულია რაოდენობრივი და თვისობრივი მიდგომები არსებული რეალობის დასადგენად. იგი ეფუძნება სტატისტიკურ მასალებს, სხვადასხვა სამთავრობო ორგანიზაციებიდან, არასამთავრობო უწყებებიდან და საერთაშორისო ორგანიზაციებისგან მიღებულ მონაცემებს. სამთავრობო, არასამთავრობო და სადაზღვევო უწყებების მოტივაციას და ქმედებებს არსებულ პრობლემებთან დაკავშირებით, საზოგადოების სოციალურ-ეკონომიკურ რეალობას და ფსიქოლოგიურ ფაქტორებს. გამოყენებულია ვერბალური ინტერვიუები საქართველოს მთავრობის, მეგობარი ქვეყნების, სტრატეგიული პარტნიორების და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან. დასკვნა ემყარება არსებული და მიღებული მონაცემების ანალიზს არსებულ მდგომარეობის შესახებ და საერთაშორისო გამოცდილებას.

განხილვა და დისკუსია

სავალდებულო დაგროვებითი საპენსიო სისტემის რეფორმის მნიშვნელოვანი წინაპირობა გახდა ის, რომ ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულების ფარგლებში არსებული დირექტივების მაღალ დონეზე შესრულება, რადგან დღეს ჩვენი ქვეყანა ისე, როგორც არასდროს ყველაზე ახლოს დგას ევროკავშირის წევრობის პერსპექტივასთან.

საქართველოში დაგროვებითი საპენსიო დაზღვევით ვალდებულია ისარგებლოს ყველა დასაქმებულმა და თვითდასაქმებულმა მოქალაქემ, ასევე საქართველოში მუდმივად მცხოვრებმა უცხო ქვეყნის მოქალაქეებმა. საპენსიო სქემაში მონაწილე დასაქმებულის სასარგებლოდ საპენსიო სააგენტოში მონაწილის ინდივიდუალურ საპენსიო ანგარიშზე ირიცხება დარიცხული ხელფასის 2%. დამატებით, მონაწილის ინდივიდუალურ საპენსიო ანგარიშზე დამსაქმებელს და სახელმწიფო ხაზინას შეაქვთ დარიცხული ხელფასის 2%-2% თითოეულს. აქ მნიშვნელოვანი დადებითი ფაქტორი არის ის, რომ საპენსიო სქემაში მონაწილეს ურისკო ინვესტიცია და მყისიერი ამონაგები ფაქტობრივად შეადგენს 275%. თავის მხრივ, საპენსიო რეფორმის ფარგლებში საპენსიო სააგენტო უზრუნველყოფს შენატანების შეგროვებას, საპენსიო ფონდის საინვესტივო პოლიტიკას, ბენეფიციარებზე გასაცემი პენსიების გამოთვლას და გაცემას. რეფორმა ხელს შეუწყობს ქართული საფინანსო ბაზრის განვითარებას.

დაგროვებით საპენსიო სქემაში მონაწილეობა უზრუნველყოფს მონაწილეთა ფინანსურად უზრუნველყოფილ და ღირსეულ სიბერეს. მონაწილის ინდივიდუალურ საპენსიო ანგარიშზე დაგროვებული თანხა წარმოადგენს მონაწილეთა უპირობო და ხელშეუხებელ საკუთრებას, რომელიც დაცულია კანონით და არ ექვემდებარება ყადაღას, დავალიანებაში გაქვითვას, ან აღსრულების რომელიმე სხვა საშუალებას. მონაწილის ინდივიდუალურ საპენსიო ანგარიშზე დაგროვებული თანხა ექვემდებარება მემკვიდრეობით

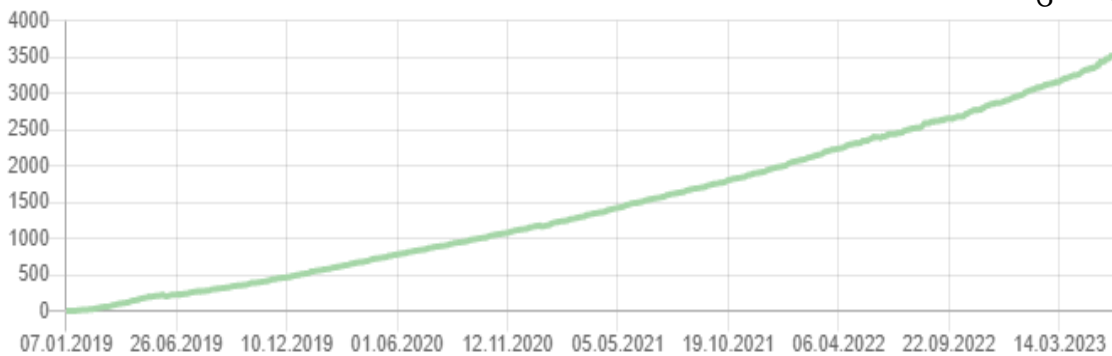
გადაცემას.

ბოლო წლების განმავლობაში საქართველოში დანაზოგების დონე ზრდის დინამიკით ხასიათდება და ამ ტენდენციის შენარჩუნება მნიშვნელოვანია. ფინანსური ბაზრის განვითარებისთვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი წინაპირობა გრძელვადიანი ინვესტიციების არსებობაა, საპენსიო რეფორმა კი ამ კუთხით მნიშვნელოვან როლს ასრულებს.

წლების მიხედვით სავალდებულო დაგროვებითი საპენსიო სისტემის ფონდის მოცულობის დინამიკა ასე გამოიყურება:

საპენსიო ფონდის მოცულობის ცვლილება (მლნ)

ცხრილი 1

საპენსიო აქტივებმა დღეის მდგომარეობით ქვეყანაში უკვე შექმნა მნიშვნელოვანი საინვესტიციო კაპიტალის ბაზა და შეადგინა 3,5 მილიარდი ლარი. საპენსიო სქემაში გაწევრიანებულ მონაწილეთა რაოდენობა შეადგენს 1 მილიონ 405 ათას ადამიანს. დაგროვებითი პენსიით კი ისარგებლა სხვადასხვა კატეგორიის 3,781 პირმა, ხოლო გაცემულმა თანხამ 10,668,997.13 ლარი შეადგენა.

ინდივიდუალურ საპენსიო ანგარიშებზე არსებული თანხები, მონაწილეთათვის ინვესტირდება საიმედო ფინანსურ ინსტრუმენტებში. საინვესტიციო საქმიანობა ხორციელდება მაღალი კვალიფიკაციის სპეციალისტების მიერ, საინვესტიციო საბჭოს და საპენსიო სააგენტოს მიერ დამტკიცებული საინვესტიციო პოლიტიკის შესაბამისად. დაგროვებითი საპენსიო სქემის ამოქმედებიდან პირველი 5 წლის განმავლობაში, მონაწილეთა თანხები განთავსდება მხოლოდ დაბალრისკიან საინვესტიციო პორტფელში, ხოლო 5 წლის შემდეგ, მონაწილეებს მიეცემათ საშუალება აირჩიონ დაბალრისკიანი, საშუალორისკიანი ან მაღალრისკიანი საინვესტიციო პორტფელი. რაც შეეხება რისკების კონტროლს, შესაბამისი სტრუქტურები მონიტორინგს უწევენ მონაწილეთა თანხების ინვესტიციის პროცესს, ახდენენ რისკების იდენტიფიცირებას და მათ შეფასებას, იმ მიზნით, რომ საინვესტიციო რისკები სრულ შესაბამისობაში იყოს საპენსიო სააგენტოს მიერ დამტკიცებულ საინვესტიციო პოლიტიკაში განსაზღვრულ რისკების პროფილთან.

დაგროვებითი საპენსიო სისტემის ფონდის საინვესტიციო პორტფელის განაწილება ასე გამოიყურება: სადეპოზიტო სერტიფიკატები 51%; უცხოური კორპორაციული აქციები (უცხოური ვალუტა) 16%; საქართველოს სახაზინო ობლიგაციები 15%; სარგებლიანი ანგარიშები 14%; უცხოური სამთავრობო ფასიანი ქაღალდები (უცხოური ვალუტა) 2.15%; ვადიანი დეპოზიტები 0.85%; სარგებლიანი ანგარიშები (უცხოური ვალუტა) 0.75%; ევროობლიგაციები (უცხოური ვალუტა) 0.67%; ადგილობრივი კორპორაციული ობლიგაციები

0.33%.

დღეის მდგომარეობით წმინდა ამონაგებმა შეადგინა 584,5 მილიონი ლარი, რომელიც გადაწყვეტი იქნება საქართველოში კაპიტალის ბაზრის განვითარებისთვის და საქართველოს ეკონომიკის ზრდის მნიშვნელოვან დაჩქარებას გამოიწვევს. აღნიშნული განვითარების ბენეფიციარია საქართველოს თითოეული მოქალაქე და მაცხოვრებელი, მიუხედავად იმისა მონაწილეობს თუ არა ის დაგროვებით საპენსიო სქემაში.

საქართველოში საპენსიო რეფორმის დანერგვას ფრანგი ექსპერტები დადებითად აფასებენ. ამაზე მეტყველებს საფრანგეთის ნაციონალური სარეზერვო ფონდის აღმასრულებელი დირექტორის, ოლივერ რუსოს, სამუშაო ვიზიტი თბილისში. «საპენსიო რეფორმა არის გრძელვადიანი. საზოგადოებამ კარგად უნდა გაიგოს რამდენად მნიშვნელოვანია ეს რეფორმა ქვეყანაში ინვესტირების, ინფრასტრუქტურისა და კაპიტალის ბაზრის განვითარებისთვის. მეორეს მხრივ, საპენსიო სააგენტომ მოსახლეობასთან მუდმივი კომუნიკაციის პროცესი უნდა უზრუნველყოს», განაცხადა ოლივერ რუსომ მედიასთან საუბრისას.

დაგროვებითი საპენსიო სისტემის უპირატესობას და თავად რეფორმის მნიშვნელობას ასევე დადებითად აფასებს ნატოსა და ევროკავშირის ცენტრის წარმომადგენლობმა საქართველოში და მხარდაჭერას უცხადებს მომავალ თანამშრომლობაზე.

დაგროვებითმა საპენსიო უზრუნველყოფის მოდელმა გამოიწვია კრიტიკაც, როგორც არასამთავრობო სექტორის, ასევე, პოლიტიკური ოპოზიციისა და ზოგადად, დარგის სპეციალისტების მხრიდან. არსებობს შეკითხვები და განსხვავებული მოსაზრებები, საზოგადოების მხრიდან და სხვადასხვა სამთავრობო და არასამთავრობო უწყებებს შორის მიმდინარეობს მწვავე დისკუსიები.

ზოგიერთი არასამთავრობო ორგანიზაციები გარკვეულ კვლევებზე დაყრდნობით თვლიან, რომ ახალი საპენსიო მოდელს ნამდვილად ახლავს თან მთელი რიგი გამოწვევები. მათი აზრით ეს გამოწვევები შეიძლება იყოს: არსებული საპენსიო განაკვეთი წარმოშობს ძალიან მაღალ საბიუჯეტო წნეხს საჯარო ფინანსების სექტორზე; ჩნდება მთელი რიგი კითხვები ინფლაციის დონესთან და აკუმულირებული თანხების მსყიდველუნარიანობასთან დაკავშირებით გარკვეული წლების შემდეგ; შემოთავაზებული რეფორმის სავალდებულო ხასიათი წარმოშობს ფინანსურ წნეხს კერძო ბიზნესზე; ახალი საპენსიო სისტემა მაინც ვერ უზრუნველყოფს „ღირსეულ და ბედნიერ სიბერის დაზღვევას“, რადგან დაბალი შემოსავლების გამო მოსახლეობა ვერ შექმნის მაღალ საპენსიო დანაზოგებს; დღეს არსებული სოციალურ-ეკონომიკური გარემო არ იძლევა საპენსიო სისტემის რეფორმირების წარმატების საფუძველს და მოლოდინი, რომელიც არსებობს კაპიტალის ბაზრის განვითარებასთან დაკავშირებით, გადაჭარბებულია. საზოგადოების გარკვეული ნაწილიც კრიტიკულად აფასებს საპენსიო რეფორმას და მას დროში გაურკვეველ ფინანსურ რისკს უწოდებს, საზოგადოების უმეტეს ნაწილს კი უჭირს პასუხის გაცემა ამ საკითხთან დაკავშირებით. რადგან მათ ურჩევნიათ თავი შეიკაონ ზედმეტი ვალდებულებებისაგან, დღეს არსებული ისედაც მწირი ფინანსური რესურსების პირობებში. მნიშვნელოვანია მასშტაბური საინფორმაციო კამპანიის ჩატარება, რათა მოსახლეობისათვის ბევრად გასაგები და ადვილად აღსაქმელი გახდეს აღნიშნული რეფორმის სიკეთე მათი სოციალური და ეკონომიკური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად გრძელვადიან პერსპექტივაში, რაც საკმაოდ რთულად მისაღწევია.

დასკვნა

მიუხედავად დიდი აზრთა სხვადასხვაობისა და კრიტიკისა დაგროვებითი საპენსიო რეფორმას ალტერნატივა არ გააჩნია. ცნობილია, რომ ბევრმა ქვეანამ ვერ შეძლო აღნიშნული რეფორმის ნებაყოფლობით განხორციელება და გამოწვევის არც საქართველოა. რეფორმამ უკვე შეძლო საპენსიო სქემაში გაწევრიანებულ მონაწილეთა რაოდენობის მაქსიმალური მოცვა, მნიშვნელოვანი საპენსიო აქტივების და საინვესტიციო კაპიტალის მრავალმილიარდიანი ბაზის შექმნა და დადო პრაქტიკული შედეგები, რაც გამოიხატება მოსარგებლების რაოდენობაში, გაცემულ თანხებში და ინვესტიციიდან მიღებულ შემოსავლებში.

გარდა იმისა, რომ რეფორმა გრძელვადიან პერსპექტივაში უზრუნველყოფს ადამიანების ფინანსურ სტაბილურობას საპენსიო ასაკში და ბედნიერი სიბერის დაზღვევას, საინვესტიციო კაპიტალის ბაზა მნიშვნელოვანი ფაქტორი იქნება საქართველოში კაპიტალის ბაზრის განვითარებისთვის და ხელს შეუწყობს საქართველოს ეკონომიკური ზრდის მნიშვნელოვან დაჩქარებას, ქვეყანაში სავალუტო რესურსის გრძელვადიან ზრდას და ფინანსური ბაზრების გააქტიურებას. აღნიშნული განვითარების ბენეფიციარი იქნება საქართველოს თითოეული მოქალაქე მიუხედავად იმისა, მონაწილეობს თუ არა ის დაგროვებით საპენსიო სქემაში.

მნიშვნელოვანესი საკითხია კიდევ უფრო ფართო საინფორმაციო კამპანიის ჩატარება, რათა მოსახლეობისათვის ბევრად გასაგები და ადვილად აღსაქმელი გახდეს აღნიშნული რეფორმის სიკეთე მათი სოციალური და ეკონომიკური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად გრძელვადიან პერსპექტივაში.

სოციალურ-ეკონომიკური მიზნებიდან და მაღალი საზოგადოებრივი ინტერესიდან გამომდინარე, საპენსიო სისტემის რეფორმას დიდი მნიშვნელობა აქვს ისეთი ქვეყნისათვის, როგორც საქართველოა და რომელსაც ერთის მხრივ გააჩნია შედარებით არასტაბილური ეკონომიკური, სოციალური და პოლიტიკური გარემო, და ამავე დროს განიხილება ჩრდილო-ატლანტიკური ალიანსის „ნატოს“ ასპირანტ ქვეყნად და აცხადებს პრეტენზიას ევროკავშირის სრულყოფილებიან წევრობაზე.

ლიტერატურა:

საქართველოს საპენსიო სააგენტო www.Pensions.ge

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო www.economy.gov.ge

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო www.moh.gov.ge

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო www.mof.gov.ge

საქართველოს ეროვნული ბანკი www.nbg.gov.ge

ს ა ფ რ ა ნ გ ე თ ი ს ს ა ე რ თ ა შ ო რ ი ს ო ტ ე ქ ნ ი კ უ რ ი თ ა ნ ა მ შ რ ო მ ლ ო ბ ი ს

ს ა ა გ ე ნ ტ ო “ ე ქ ს პ ე რ ტ ი ზ ფ რ ა ნ ს ი “ <https://www.expertisefrance.fr/>

საფრანგეთს განვითარების სააგენტო <http://www.afd.fr>

„სავალდებულო დაგროვებითი საპენსიო სისტემა – გამოწვევები და საერთაშორისო პრაქტიკა“ www.pmcg-i.com

Regulation of Cumulative Pension System and Challenges in Georgia

David Tchiotashvili
Gori State University, Gori

ORCID-0000-0002-2500-6252

Khaliana Chitadze

Gori State University, Gori

ORCID-0000-0001-6795-9484

Tsiuri Duruli

Gori State University, Gori

Abstract

Implementation of successful economic reforms is an important priority for economic stability in Georgia. An important element of economic stability and economic growth is provided by the reform of the mandatory accumulated pension system, which started in Georgia in 2019 and is being successfully implemented to this day. But, the problem is that the implementation and regulation of any long-term and large-scale reform faces certain challenges that require a deep analysis of the reform and the development of effective development regulation mechanisms. Due to the low investment culture of the society, the reform of the cumulative mandatory pension system has great social importance and is characterized by high public interest. In addition to the fact that the reform in the long term ensures financial stability of people at retirement age and happy old age insurance, the investment capital base will be an important factor for the development of the capital market in Georgia and will contribute to the significant acceleration of the economic growth of Georgia, the long-term growth of foreign exchange resources in the country and the activation of financial markets. The beneficiary of the said development will be every citizen of Georgia, regardless of whether he participates in the accumulated pension scheme or not.

Key words: *pension system, cumulative pension reform, pension insurance, pension risk, pension scheme.*